

KLEMENTINSKÁ NEJ

- Nejstaršími dokumenty v našem fondu jsou řecké papyry z 1. st. n. l.
- Nejstarším latinsky psaným rukopisem v NK ČR je zlomek evangelia podle sv. Lukáše z přelomu 7. a 8. století.
- Nejdelším dokumentem je rotulus ze 14. století – měří více než 10 metrů.
- Nejtěžší knihou je Lobkovický graduál.
- Nejdražším dokumentem je Kodex vyšehradský, jehož historická hodnota je nevyčíslitelná. Odhaduje se na 50 – 100 miliónů korun.
- Nejstarší českou památkou je Svatojiřský antifonář s přípisky o Brhelovi a Aldíkovi z přelomu 13. a 14. století.
- Nejcenější autograf pochází z ruky Jana Husa.
- Nejstarším tiskem je zlomek z Gutenbergovy bible z roku 1454.
- Nejstarším českým tiskem jsou Statuta Arnošta z Pardubic z roku 1476.
- Tištěné památky z nejbližších oblastí pocházejí z jezuitské misie v Manile (Filipíny).
- Nejrozměrnější mapou je rukopisná mapa Ruska o velikosti přesahující 11 m².

NÁRODNÍ KNIHOVNA - POZORUHODNÁ

- Sídlem Národní knihovny ČR (NK ČR) je rozsáhlý **barokní komplex Klementina**, druhá největší architektonická historická památka v Praze (hned po areálu Pražského hradu).
- Skrývá se zde stavební skvost – **barokní knihovna vybavená galerií – dokončená v r. 1727**. Až na drobné rekonstrukční zásahy vypadá její interiér přesně tak jako v době, kdy ho opouštěli jezuité, nebyla sem dokonce nikdy zavedena elektřina..
- Historie klementinského areálu je velice úzce spjata s působením **Tovaryšstva Ježíšova (jezuité)**, které do Čech **povolal král Ferdinand I. v r. 1556**. Klementinum bylo postaveno na ruinách bývalého dominikánského kláštera. Jezuité po sobě zanechali obdivuhodný architektonický a duchovní odkaz. Jejich **řád byl zrušen** papežem **v r. 1773**, kdy také „barokní perlu“ Prahy opouštějí. Dle pověsti zanechali v místních sklepeních doposud nenalezený poklad nedozírné hodnoty.
- V tomto období se zde vystřídalo mnoho významných jezuitských osobností. Za všechny můžeme jmenovat například Antonína Koniáše (vl. jm. Koňase z Vydří), rozporuplnou postavu české protireformace, historika Bohuslava Balbína, matematika a fyzika Josefa Steplinga s jeho žáky. Jeden z nich – Antonín Strnad, založil v r. 1775 řadu známých klementinských klimatologických měření, jejichž hodnota je v tom, že od té doby do současnosti nebyly přerušeny. Starší nepřerušovaná měření se realizují pouze v Hofdorfu (od r. 1715) a Padově (od r. 1725).

- **Od r. 1722 se v Klementinu nachází astronomická observatoř.**
- V roce 1837 vznikl v Klementinu světově unikátní Mozartův památník (W. A. Mozart navštívil Klementinum několikrát, poprvé v r.1787).
- Zde se také po léta – od r. 1842 - určovalo mávnutím praporu z ochozu věže a následným výstřelem dělostřelecké baterie na Letné pražské poledne. (Pozdější rozhlasový časový signál byl také vysílán právě z Klementina.)

- NK ČR spravuje **fond** se šesti milióny knihovních jednotek - největší v ČR. Jeho nejvzácnější součástí je bezmála 15 000 rukopisů a téměř 200 000 starých tisků. Jádro těchto sbírek se začalo vytvářet v 70. letech 14. století zejména v souvislosti s postupně zakládanými kolejemi pražské Karlovy univerzity.
- Národní knihovnu ve smyslu budování knihovního fondu založeného na shromažďování knižní produkce vzniklé na území Čech, Moravy a Slezska začal systematicky vytvářet Karel Rafael Ungar, druhý ředitel předchůdkyně dnešní NK ČR - Veřejné c. k. univerzitní knihovny. Ta byla založena dekretem Marie Terezie v roce 1777 z iniciativy šlechtičky a zároveň jejího prvního ředitele - Františka Josefa hraběte Kinského. Tehdy čítal její fond zhruba 50 000 svazků a spravovali ho dva knihovníci. Ungarova, dosud používaná signatura „54“ je od té doby až do dnešních časů vyhrazena pro jazykově české fondy. Ungar také vymohl na českém zemském guberniu v rakousko-uherské monarchii vůbec první nařízení o povinném výtisku, který se týkal nejprve tiskařů pražských (od r.1781) a poté všech, působících na našem území (od r. 1807).
- Organizační součástí Národní knihovny je Slovanská knihovna uchováající ceněnou sbírku literatur slovanských národů a odborné slavistické literatury. V knihovním fondu čítajícím 750 000 svazků se nachází, mimo jiné, i vzácná sbírka starých ruských tisků, světově unikátní rozsáhlá kolekce literatury zaměřené na ruské revoluční hnutí na počátku dvacátého století a na činnost meziválečné politické emigrace ze Sovětského svazu.
- Jedním z nejcennějších a zároveň nejkrásnějších rukopisů ve fondech NK ČR je Vyšehradský kodex z roku 1086 – korunovační evangelistář pořízený ke korunovaci prvního českého krále Vratislava II. Svým významem jde o památku srovnatelnou s českými korunovačními klenoty.. Z hlediska výzdoby jsou srovnatelné další dva rukopisy: Pasionál abatyše Kunhuty a Velislavova bible (středověký předobraz dnešních komiksů), oba ze 14. stol.
- K raritám novějšího data patří první fotografický atlas Měsíce. Zvětšeniny těchto fotografií mohou návštěvníci Klementina obdivovat v Astronomické věži.
- Součástí rukopisného fondu NK ČR je sbírka orientálních rukopisů s 1 200 svazky obsahujícími turecké, arabské a perské rukopisy. Nejstarší z nich pochází z roku 792.
- Zajímavou součástí sbírek NK ČR jsou indické rukopisy psané na palmové listy a navlečené na provázky, takže připomínají dnešní žaluzie.